

TUKEA TUEN JÄRJESTÄJILLE II

Lähikouluperiaate – totta vai tarua?

Johtamalla ja kehittämällä kohti inklusiivista koulua 5 op

16.1.2019 Mikkeli
17.1.2019 Tampere

Koulutusprosessi 2018 - 2019

**Tuen järjestämisen
yhteisöllinen johtaminen**

2 pv + ennakkotehtävä

Jyväskylä
1.-2.11.2018

**Lähikouluperiaate -totta
vai tarua?**

1 pv + välitehtävä

Vaasa 15.1.,
Mikkeli 16.1. ja
Tampere 17.1.2019

**Uutta osaamista,
uudet asenteet!**

1 pv + välitehtävä

Vaasa 7.5.,
Mikkeli 8.5. ja
Tampere 9.5.2019

**Päätösseminaari:
Tuen järjestämisen uusi
vuosikymmen**

Jyväskylä
1.11.2019

Johtamisen verkkovalmennus (2 x 45 min)

Aluehallintovirastot

Lapsi- ja perhepalveluiden hankeagentit

Kunta-agentit

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusprosessin jälkeen olette:

- arvioineet **yhteisönne arvoja ja toimintakulttuuria** tukea tarvitsevan oppilaan näkökulmasta
- saaneet **eväitä ja tietoa rakentavaan yhteistyöhön** päättäjien kanssa normien mukaisessa kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä ja resursoinnissa, sekä ennaltaehkäisevässä työotteessa
- laatineet **tuen järjestämisen suunnitelman**, jossa on
 - löydetty uusia rakenteita ja järjestelyjä, joilla voidaan saavuttaa parempia oppimistuloksia ja pedagogista hyvinvointia ja
 - toimintamalleja monialaisen yhteistyön vahvistamiseen.
- **verkostoituneet** muiden osaajien kanssa

Aika		Tavoite	Kouluttaja/-t
9.30	Kahvi		
10.00	Kertauskurssi tuen järjestämiseen liittyvistä normeista ja vastauksia välitehtävän kysymyksiin	- kerrataan keskeisin lainsäädäntö ja pohditaan yhdessä tulkinanvaraisia kysymyksiä	AVI
10.45	Kuntaesimerkkejä - varhaisen ja ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuudesta - inklusiivisen toimintakulttuurin johtamisesta	- viritys - tutustutaan ennaltaehkäisevän ja korjaavan työn tunnuslukuihin	Valteri
11.15	Kehittämistehtävän työstämistä, reflektointia ja sparrausta Toimiva tuki kunnan päättäjien, koulun, opettajan, oppilaan ja huoltajan näkökulmasta	- mietitään, miten saadaan kuntatasolla päättäjät sitoutumaan mukaan - pelataan ”roolipeliä” pohtimalla lähikouluperiaatetta eri toimijoiden näkökulmista	koulutettavat ja kouluttajat
12.00	Lounas		
13.00	Ajankohtaista tutkimustietoa koulun kehittämisestä inklusiiviseksi: Onnistumistarinoita toimivasta tuesta – workshop	- kuullaan ja jaetaan arjen onnistumistarinoita	Mari-Anne Okkolin & Teija Koskela koulutettavat
15.00	Kahvi		
15.30 – 16.00	Seuraavat askelmat kehittämistehtävässä, verkkovalmennuksista sopiminen	- sovitaan kehittämistehtävän työstämisen etenemisestä - sovitaan verkkovalmennuksista	Valteri

Normikertaus
ja kysymykset

Varhainen tuki ja
ennaltaehkäisevä
työ

Arjen onnistumis-
tarinat

OMA KEHITTÄMINEN: KESKUSTELUA, SPARRAUSTA, SUUNNITTELUA

Tuuliviiri lainsäädännöstä

1. Koulutuspalveluiden johto ja –henkilöstö **hallitsee** koulutusta koskevan oikeusjärjestyksen
2. Kasvatus- ja opetushenkilöstö **ymmärtää** viranhaltijan vastuun kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden arvioinnissa ja suunnittelussa.
3. Salassapitoa ja tiedonsiirtoa koskeva lainsäädäntö on **avattu** monialaisen yhteistyön sujumiseksi johdossa ja operatiivisella tasolla
4. Opetustoimen johto **tietää ja tarvittaessa ohjaa** tulkinnanvaraisten pykälien käyttöä kouluissa (esim. PoL 18 §)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetusta kehitetään
inkluusioperiaatteen mukaisesti

Vammaisten henkilöiden
oikeuksia koskeva julistus
Artikla 24

Suomen perustuslaki

Suomalainen yhteiskunta perustuu
yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon
mm. 6 § ja 16 §

Salamancan julistus

Varhainen ja ennaltaehkäisevä työ

**Kuuluuko koulu
kaikille?**

Koulutus kiinnittää
nuoren
yhteiskuntaan, jos
nuori kiinnittyy
kouluun.

mm. Ristikari Tiina, Törmäkangas Liisa jne. Raportti 9/2016. Suomi nuorten kasvuympäristönä

Monialaisen yhteistyön välttämättömyys

- VTV:n selvityksessä todetaan, että opiskeluhuollon resurssierot ovat niin suuret, että opiskeluhuollon työ ei ole kaikkialla mahdollista opiskeluhuoltolain tarkoittamalla tavalla.
- **Resurssipula haittaa merkittävästi opiskeluhuollon toimintaa.**
- Kouluterveydenhoidon, muun opiskeluhuollon sekä oppilaitosten ensisijainen tavoite on ehkäistä mielenterveyspulmia ja lisätä hyvinvointia, ja tämä tapahtuu ennen kaikkea yhteisöllisessä työssä.
- **Laadukas ennaltaehkäisevä työ ja hyvinvoinnin lisääminen edellyttää moniammatillista yhteistyötä ja suunnittelua, sitä ei saa jättää vain pedagogien vastuulle.**

Lasten, nuorten ja perheiden:

Perustason palveluita

- neuvolat, perhetyö
- **Varhaiskasvatus**
- digitaaliset palvelumahdollisuudet
- järjestöjen, seurakuntien ja vertaistuen palvelut
- vanhemmuuden ja parisuhteen tuki
- eropalvelut
- **Koulu**
- **Oppilashuolto**
 - koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
 - psykologit ja kuraattorit

Korjaavia palveluita

- Lastensuojelu
- Erikoissairaanhoito
- Vammaispalvelut

Lastensuojelun vaativat erityispalvelut

- Vaativat lasten- ja nuorisopsykiatriset palvelut
- Rikosseuraamusten piiriin joutuneiden palvelut
- Vaativat maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden palvelut
- Vaativat päihdepalvelut

Miten olemme onnistuneet?

- tilastoja ja tunnuslukuja

Esityksessä käytettyjä materiaaleja:

Sanni: Prinsessoja ja astorautteja <https://www.youtube.com/watch?v=QC-ugh6n6Bg>

Tilastokeskus

THL: Toimeentulorekisteri, Lastensuojelun tilastot 2015, Päihdehuollon huumeasiakkaat 2015,

Helena Helve (toim.), Krister Karppinen, Liisa Keltikangas-Järvinen, Hannele Savioja:
Koulu, syrjäytyminen ja sosiaalinen pääoma, Sitran raportteja 7

Lastensuojelun Keskusliitto. 2012. Hanna Heinonen, Antti Väisänen ja Tiia Hipp. Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät?

Kuntaesimerkki inklusiivisen toimintakulttuurin johtamisesta

Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Tuella ehkäistään ongelmien monimuotoistumista, syvenemistä ja pitkäaikaisvaikutuksia.

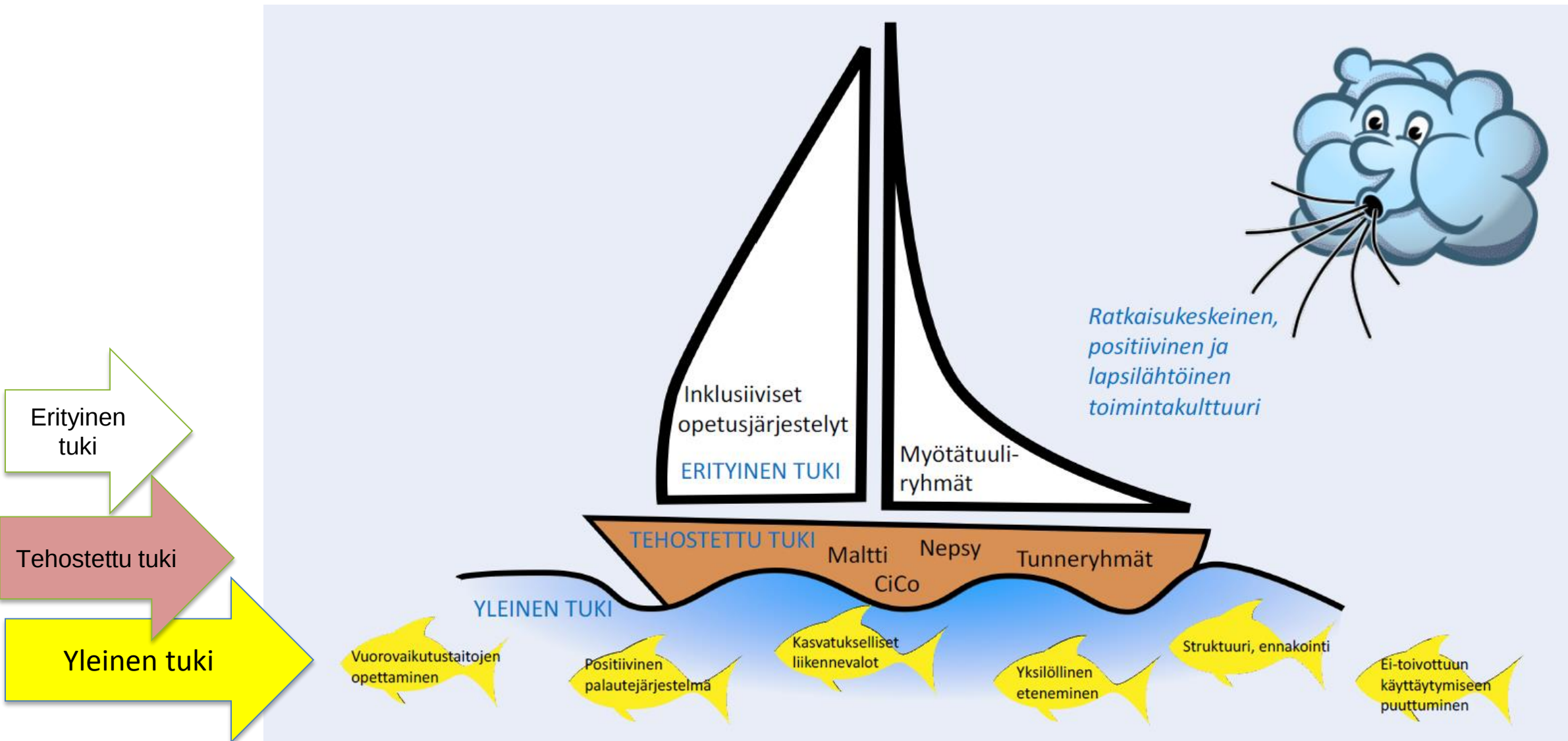

Oppilaiden oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. Ensimmäiseksi **arvioidaan koulun toimintatapoja, opetusjärjestelyitä ja oppimisympäristöjä** sekä niiden soveltuvuutta oppilaalle.

Case Lappeenranta: Tuen järjestäminen

- Tavoitteena inklusio
- Keinoja
 - Mahdollisimman hyvä yleisen tuen järjestäminen
 - Resurssiohjaus
 - Henkilöstön koulutus
 - Prosessien kehittäminen (esim. kolmiportainen tuki, oppimisvaikeuksien havainnointi, oppilashuolto jne.)

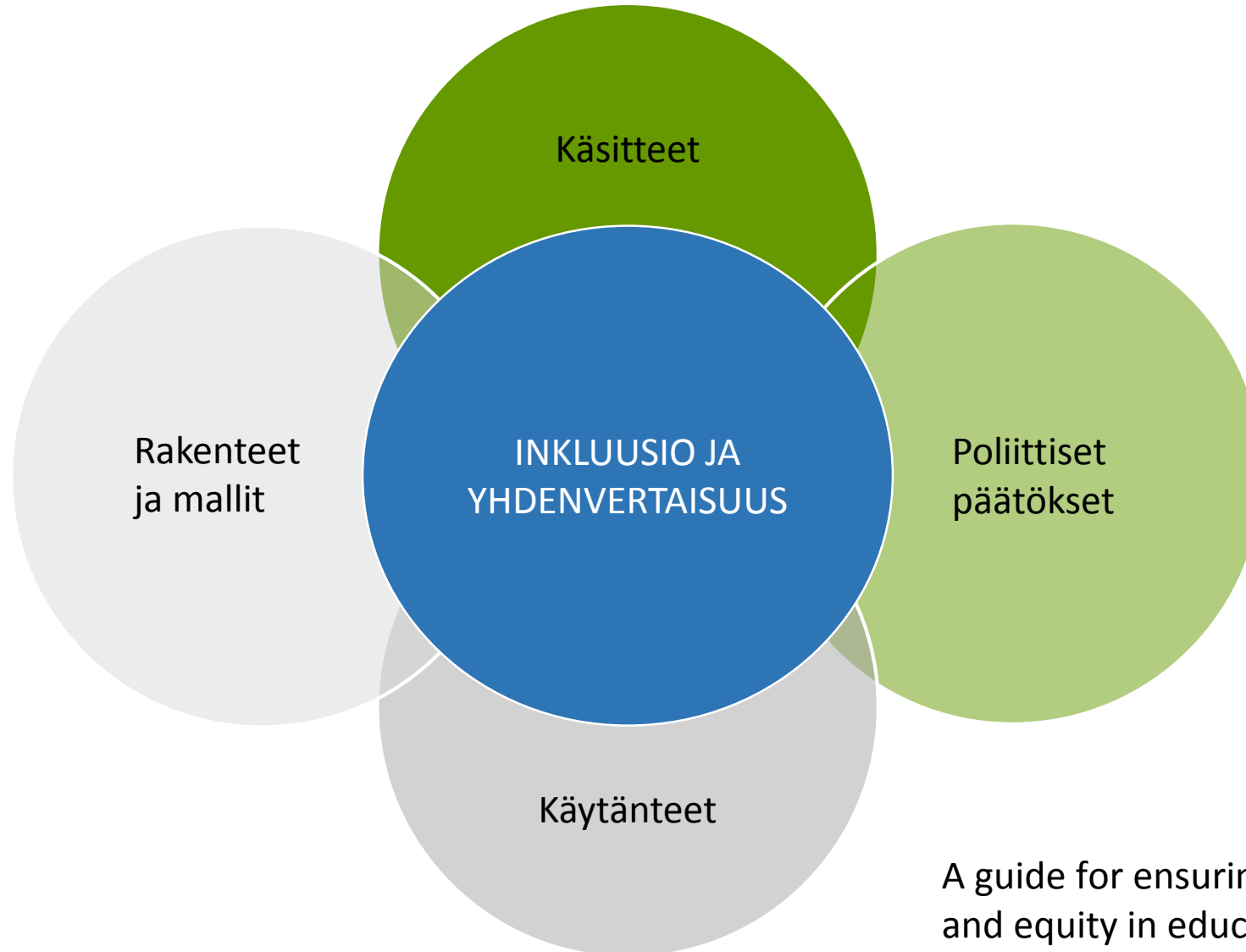
Case Lappeen koulu

Kehittämistehtävä

Inkluusion ulottuvuudet – kehittämisen kehykset

A guide for ensuring inclusion
and equity in education, UNESCO 2017

Inklusion tarkastelunäkökulmat

KOULUTUSHANKE 2018-19

1.1. Käsitteet - Missä vaiheessa kunnassanne ollaan inklusion ja yhdenvertaisuuden käsitteiden tiedostamisessa?

Tarkasteltavat asiat	Tiedostettu / keskusteltu- MITÄ?	Tehty suunnitelmia- MILLAISIA?	Suunnitelmat otettu käyttöön - MITEN?
1.1 Inklusion ja yhdenvertaisuuden periaatteet ovat perustana kaikissa koulutuksen linjauksissa, suunnitelmissa ja käytänteissä			
1.2 Opetussuunnitelma on suunniteltu vastaamaan kaikkien oppilaiden tarpeisiin			
1.3 Kaikki oppilaiden kanssa työskentelevät ymmärtävät ja edistävät inklusiota ja yhdenvertaisuutta toiminnallaan			
1.4 Oppilaiden läsnäoloa, osallisuutta ja edistymistä seurataan sopivilla arviointimenetelmillä			

1.2 Poliittiset päätökset - Missä määrin poliittiset päätökset aktiivisesti edistävät inklusiota ja yhdenvertaisuutta?

Tarkasteltavat asiat	Tiedostettu / keskusteltu- MITÄ?	Tehty suunnitelmia- MILLAISIA?	Suunnitelmat otettu käyttöön - MITEN?
2.1 Kansallisesti tärkeät asiakirjat korostavat inklusiota ja yhdenvertaisuutta			
2.2 Johtaminen kansallisella, alueellisella ja koulun tasolla edistää inklusiota ja yhdenvertaisuutta			
2.3 Johtajat kaikilla tasoilla puhuvat johdonmukaisesti tavoitteista kehittää inklusiota ja yhdenvertaisuutta			
2.4 Johtajat kaikilla tasoilla pyrkivät poistamaan ei-inklusiivisia, diskriminoivia ja sopimattomia käytänteitä			

Yhteistä pohdintaa: Käsitteet ja poliittiset päätökset

1. vaihe

Tarkastellaan annettuja kysymyksiä omissa kuntaryhmissä niin, että määritellään ryhmän jäsenille keskusteluun erilaisia tarkastelunäkökulmia. Näkökulmia ovat **oppilas, huoltajat, opettaja, oppilashuollon ammattilainen ja opetuksen järjestäjä**. Käytetään keskustelua jäsentämään pohjana edellä tarkasteltua taulukkoa. (Pedanetistä löytyvä kehittämistehtävän liite). Kootaan lyhyesti ryhmän ajatukset annetuista kysymyksistä.

2. vaihe

Jakaudutaan sekaryhmiin esittelemään oman kuntaryhmän pohdintoja. Käydään keskustelua ja koostetaan ryhmän yhteinen **Mitä tulisi erityisesti huomioida?** – kooste koulutuspäivän lopussa muille esiteltäväksi (HUOM. oltava dokumentoitavassa muodossa).

Mikä arvo inklusiolla on sinulle?

Tee siitä itsellesi arvosana tai –lause ja kirjoita se paperille

Lisämateriaalia

TIETOA KEHITTÄMISEEN

<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/seuranta-ja-vaikuttavuus/vaikuttavuus-ja-kustannukset#lapset>

<http://www.mesaatio.fi/data/>

<http://omalinja.fi/>

<https://www.teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>

<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely>

[Nuorisotilastot](#)

Esimerkkejä hoitojaksojen kustannuksista

PALVELUTOIMINTO	KUSTANNUKSET, KOMMENTIT
Käynti kouluterveydenhoitajalla	54 €/käynti
Kouluterveydenhoitajan työpanos	23 €/tunti. Esim. 2 tunnin tapaaminen ja tunnin valmistelu 70 €, voidaan arvioida myös käyntikustannusten kautta (54 €/käynti, ks.yllä).
Käynti kuraattorilla	88 €/käynti. Kustannuksissa huomioitu käyntiin liittyvä suunnittelu ym.
Koulu-/perusterveydenhuollon lääkärikäynti (sis. tutkimukset)	92 €, kertaluonteinen käynti
Käynti koulupsykologilla (opiskelupsykologilla)	103 €, YTHS:n tiedoista
Sosiaalityöntekijän tapaaminen	88 €/tapaaminen, sis. tapaamisen lisäksi sosiaalityöntekijän muun ajankäytön
Sosiaalityöntekijän työpanos*	24 €/tunti. Esim. huostaanotetun nuoren tapaamiset ja vanhempien tapaamiset 48 tuntia vuodessa 1 150 €.
Lastensuojelun ilmoituksen vastaanottaminen ja selvityksen laatiminen	Muodostuu sosiaalityöntekijän työpanoksesta, kustannukset tapauskohtaisesti, esim. 20 tuntia 480 €
Sosiaalityön muutostyö	Sosiaalityöntekijän työpanos 24 €/tunti, kokonaismäärä on aina tapauskohtainen
Huostaanottopäätöksen valmistelu	Kustannukset muodostuvat sosiaalityöntekijän työpanoksesta, esim. 32 tuntia 770 €
Maahanmuuttajan käynti sosiaalityöntekijällä, tulkki mukana	176 €, sis. tulkin ja sosiaalityöntekijän tapaamisen liittyvän muun aja
Nuorisopsykiatrian osastohoito	507 €/vrk, viikon hoitajakso 3 550 €
Nuorisopsykiatrian poliklinikkahoito	206 €/käynti, esimerkiksi käynti kerran viikossa vuoden ajan 10 700 €
Nuorisopsykiatrian erikoislääkärin tutkimukset, ensikäynti	246 €/tutkimuskäynti, riippuu tutkimuksen laadusta ja kestosta. Myös pikkulapsille vastaavat.

PALVELUTOIMINTO	KUSTANNUKSET, KOMMENTIT
Lastenneuvola	71 €/käynti
Tukihenkilö	420 €/vuosi + 600 € harrasterahaa
Erityisnuorisotyö	80 €/päivä, esim. Nuotta-projekti
Verkostopalaveri, (A-klinikka, sosiaalityöntekijä, neuvola, päiväkotij)	350 €/tapaaminen, riippuu viranomaisten määrästä ja tapaamisen kestosta. Tässä yhteensä neljä tahoa, kustannukset sisältävät tapaamisen ja suunnittelun.
Kotipalvelu	32 € / tunnin käynti. Laskelmissa 2 tuntia/käynti. Kustannustieto on laskettu kaikista kotipalveluista, eikä siitä voitu erotella lapsiperheitä, vanhuksia ja vammaisia. Kotihoitoa siihen ei kuitenkaan sisälly.
Läheisneuvopito	Noin 1 500 €/tapaaminen
Turvakoti perheelle	336 €/vrk, esim. 3 360 € / 10 päivää, josta omavastuu 430 €
Turvakodin avopalvelut	70-80 €/käynti, esim. 10 käyntiä noin 750 €
Kiireellinen sijoitus	Laitokseen 256 €/vrk, sijaisperheeseen 62 €/vrk. Esim. 2 kk laitoksessa 15 000 €.
Lapsen sijoitus kriisiperheeseen	62 €/vrk, esim. 3 kk 5 600 €
Pitkäaikainen huostaanotto	Laitoksessa 256 €/vrk, sijaisperheessä 62 €/vrk, ammatillisessa perhekotihoidossa 162 €/vrk. Esimerkiksi vuosi laitoksessa 93 000 €, sijaisperheessä 23 000 €.

LÄHTEET: a) Hujanen ym. 2008**, b) Väisänen & Hujanen 2010**, c) Kuusikko-kunnat 2011**, d) asiantuntijalähteet, e) omat laskelmat, f) Kuusikko-kunnat 2006

* Sosiaalityöntekijän tuntityön kustannukseen sisältyvät keskimääräinen bruttopalkka, työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ja lomarahat.

** Alkuperäiset tiedot on muutettu vuoden 2010 arvoon.

TYKS TOIMIALUE 9: PSYKIATRIA**HINNASTO 2018**

KOODI	NIMI	HINTA
AVOHOITO		
T9AVO-1	Normaali käynti/ hoitajakäynti/käynnin korvaava puhelu	90 €
T9AVO-2	Vaativa käynti/toimenpidekäynti	180 €
T9AVO-3	Hoitomeeting/moniammatillinen käynti	270 €
T9AVO-4	Hoitokerta/päiväsairaala	360 €
T9AVO-5	Ulkokäynti	270 €
T9AVO-6	Ulkoisen konsultaatio	90 €
T9AVO-8	Hoitokerta/päiväsairaala	360 €
Korvaushoitopoliklinikka		
T9AVO-1	Normaali käynti/ hoitajakäynti/käynnin korvaava puhelu	40 €
VUODEOSASTOHOITO		
T9VOS-1	Normaali hoitopäivä	480 €
T9VOS-2	Vaativa hoitopäivä	720 €
POLIKLIINISET TUTKIMUKSET JA TOIMENPITEET		
AA400	Sähköhoito psyykkisen sairauden hoitona	260 €
AA500	Transkraniaalinen magneettistimulaatiohoito	130 €
TA100	Transkutaaninen sähköinen hermostimulaatio	65 €
WZC00	Hoidon suunnittelu tai konsultaatio	241 €
WYA20	Käynti potilaan luona	110 €

Päihdesairaalan palveluhinnasto 2019
(A-klinikka päihdesairaala)

Laitoshoidon hinnat euroa/hpv

Katkaisu- ja vieroitushoito 430

- Huumevieroitushoito suljetussa hoidossa

Esimerkkejä kustannusvaikutuksista

Pitkäaikainen kodin ulkopuolelle sijoittaminen nostaa kustannukset kymmenkertaiseksi verrattuna lastensuojelun avopalveluihin.

Yhden vuoden laitossijoituksen kustannuksilla voitaisiin esimerkiksi:

- järjestää intensiivistä perhetyötä yli seitsemäksi vuodeksi
- perhe voisi käydä perheneuvolassa yli 400 kertaa
- kotipalvelua voitaisiin järjestään lähes 3000 tuntia

- Kainuun maakunnassa resurssoinnin suunnittelussa on käytetty arviota siitä, että jokainen estetty lastensuojelun huostaanotto säästää 60 000 €/vuosi.
- Rahalla voidaan palkata kaksi työntekijää perhetyöhön. Tulokset määrätietoisesta satsauksesta perhepalveluihin ovat lupaavia: aiempina vuosina lastensuojelun kustannukset nousivat 700 000 - 800 000 € vuodessa, mutta viime vuonna kasvu taittui ollen vain 67 000 €.

Helena Ylivaara, Kainuun maakunta

Neljän lapsen sijoitus kymmeneksi vuodeksi
sijasperheeseen maksaa yhteensä 950 000 euroa,
laitoksessa kustannukset ovat nelinkertaiset.

Kunta maksaa yhdestä sijoituksesta
lastensuojelulaitokseen vähintään
100 000 € /vuosi.

Vaikeasti oireilevien lasten ja nuorten yksikössä
hoidon keskimääräinen pituus on 38 kuukautta ja
hoidon hinta on 470 000 € / potilas
(vaihteluväli 39 000–1 700 000 euroa).

Lastensuojeluliiton tutkimuksen mukaan

- Jos päihde- ja rikoskierteeseen ajautunutta poikaa pystytettäisiin auttamaan lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen erityisnuorisotyön, päihdepsykiatrisen poliklinikan ja koulun yhteistyön avulla, se maksaisi 5 500 euroa.
- Kriisiytynyt tilanne, joka johtaa kiireelliseen sijoitukseen ja huostaanottoon nostaa kustannukset moninkertaisiksi. Vuoden sijoituksen jälkeen kustannukset ovat jo yli 110 000 euroa.

HUOSTASSA 31.12.2017 OLLEET LAPSET SIJ OITUSMUODON MUKAAN MAAKUNNITTAIN

Maakunta	Perhehoito	%	Ammatillinen perhekotihoito	%	Laitoshuolto	%	Muu	%	Yhteensä
Ahvenanmaa	11	65	-	-	6	35	-	-	17
Etelä-Karjala	71	58	21	17	25	20	5	4	122
Etelä-Pohjanmaa	148	52	32	11	98	35	5	2	283
Etelä-Savo	143	67	37	17	32	15	2	1	214
Kainuu	91	69	25	19	15	11	1	1	132
Kanta-Häme	221	65	30	9	73	21	16	5	340
Keski-Pohjanmaa	33	44	22	29	19	25	1	1	75
Keski-Suomi	272	58	90	19	104	22	6	1	472
Kymenlaakso	178	58	52	17	75	24	3	1	308
Lappi	188	66	52	18	42	15	2	1	284
Pirkanmaa	531	65	50	6	219	27	13	2	813
Pohjanmaa	81	56	14	10	47	33	2	1	144
Pohjois-Karjala	148	54	40	15	72	26	12	4	272
Pohjois-Pohjanmaa	446	72	71	11	97	16	4	1	618
Pohjois-Savo	290	61	88	18	81	17	19	4	478
Päijät-Häme	186	51	61	17	105	29	12	3	364
Satakunta	254	64	41	10	97	24	6	2	398
Uusimaa	1 352	47	383	13	849	30	273	10	2 857
Varsinais-Suomi	397	51	87	11	271	35	16	2	771
KOKO MAA	5 041	56	1 196	13	2 327	26	398	4	8 962

25.-26.4.2019, TAMPERE-TALO

Oppimisen Tuen Foorumi on valtakunnallinen kasvatusalan keskustelu- ja kehittämisfoorumi. Tapahtuma keskittyy oppimisen tuen ja erityisopetuksen ajankohtaisiin kysymyksiin, kehittämiseen ja tulevaisuuden näkymiin. Tapahtuman järjestää Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OTF

OPPIMISEN TUEN FOORUMI
FORUM FÖR STÖD FÖR LÄRANDE

KUULUUKO KOULU KAIKILLE?

@oppimisentuenfoorumi
www.oppimisentuenfoorumi.fi

valteri.fi

<https://www.valteri.fi/tilaa-utiskirje>

Tilaa Valterin uutiskirje!

Ajankohtaista tietoa palveluistamme, koulutuksistamme, tutkimus- ja kehittämistyöstämme sekä muista kiinnostavista lasten ja nuorten oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvistä aiheista. Uutiskirjeen tilaaminen ei velvoita mihinkään. Yhteystietoja ei luovuteta ulkopuolisille tahoille.

Beställ nyhetsbrev!

Beställ vårt elektroniska nyhetsbrev som ger aktuell information om våra tjänster, utbildningar, vårt forsknings- och utvecklingsarbete samt övrig intressant information om aktuella ämnen inom stöd för barn och ungas lärande och skolgång. Beställandet av nyhetsbrevet förpliktar dig till ingenting och dina kontaktuppgifter ges inte vidare till någon utomstående.